

Przegląd europejskiej polityki sąsiedztwa - wymiar wschodni

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 kwietnia 2011 r. w sprawie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa – wymiaru wschodniego

Parlament Europejski,

- uwzględniając wnioski z posiedzenia ministrów spraw zagranicznych krajów Partnerstwa Wschodniego z dnia 13 grudnia 2010 r.,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) z dnia 19 stycznia 2006 r.¹, w sprawie wzmocnienia EPS z dnia 15 listopada 2007 r.², w sprawie Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI) z dnia 6 lipca 2006 r.³, w sprawie rocznego sprawozdania Rady dla Parlamentu Europejskiego dotyczącego głównych aspektów i podstawowych wyborów w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) z dnia 5 czerwca 2008 r.⁴, w sprawie przeglądu ENPI z dnia 19 lutego 2009 r.⁵, w sprawie podejścia do polityki regionalnej w regionie Morza Czarnego z dnia 17 stycznia 2008 r.⁶ i w sprawie strategii UE na rzecz regionu Morza Czarnego z dnia 20 stycznia 2011 r.⁷,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 maja 2010 r. w sprawie potrzeby określenia strategii UE dla Zakaukazia⁸,
- uwzględniając rozwój EPS od roku 2004, a w szczególności sprawozdania Komisji z postępów we wdrażaniu tej polityki,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Republiki Mołdowy i Ukrainy oraz zalecenia komisji współpracy parlamentarnej z tymi krajami, z wyjątkiem Białorusi,
- uwzględniając ust. 41 powyższej rezolucji z dnia 15 listopada 2007 r., w którym wezwano do ustanowienia Zgromadzenia Parlamentarnego UE-Sąsiedztwo Wschodnie (EURONEST),
- uwzględniając plany działania przyjęte wspólnie z Armenią, Azerbejdżanem, Gruzją i Mołdawią, a także program stowarzyszeniowy z Ukrainą,
- uwzględniając konkluzje Rady do Spraw Zagranicznych w sprawie EPS z dnia 26 lipca 2010 r.,

¹ Dz.U. C 287 E z 24.11.2006, s. 312.

² Dz.U. C 282 E z 6.11.2008, s. 443.

³ Dz.U. C 303 E z 13.12.2006, s. 760.

⁴ Dz.U. C 285 E z 26.11.2009, s. 11.

⁵ Dz.U. C 76 E z 25.3.2010, s. 83.

⁶ Dz.U. C 41 E z 19.2.2009, s. 64.

⁷ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0025.

⁸ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0193.

- uwzględniając wspólną deklarację przyjętą podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Pradze w dniu 7 maja 2009 r.,
 - uwzględniając komunikat Komisji w sprawie podsumowania europejskiej polityki sąsiedztwa z dnia 12 maja 2010 r. (COM(2010)0207),
 - uwzględniając komunikat Komisji w sprawie Partnerstwa Wschodniego z dnia 3 grudnia 2008 r. (COM(2008)0823),
 - uwzględniając komunikaty Komisji: z dnia 5 grudnia 2007 r. pt. „Silna europejska polityka sąsiedztwa” (COM(2007)0774), z dnia 4 grudnia 2006 r. w sprawie wzmocnienia europejskiej polityki sąsiedztwa (COM(2006)0726), z dnia 12 maja 2004 r. pt. „Europejska polityka sąsiedztwa – dokument strategiczny” (COM(2004)0373) oraz z dnia 11 marca 2003 r. pt. „Szersza Europa – sąsiedztwo: nowe ramy stosunków z naszymi wschodnimi i południowymi sąsiadami” (COM(2003)0104),
 - uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1638/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. określające przepisy ogólne w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa¹,
 - uwzględniając sprawozdanie specjalne nr 13/2010 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Czy z powodzeniem uruchomiono nowy Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa oraz czy osiąga on zamierzone rezultaty na Zakaukaziu (Armenia, Azerbejdżan, Gruzja)?”,
 - uwzględniając art. 110 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Traktat z Lizbony stworzył niezbędne UE warunki do zwiększenia skuteczności i spójności jej stosunków z podmiotami i partnerami, zwłaszcza z jej sąsiadami,
 - B. mając na uwadze, że zgodnie z art. 8 Traktatu o Unii Europejskiej, Unia musi rozwijać szczególne stosunki z sąsiednimi krajami, dążąc do utworzenia obszaru dobrobytu i dobrego sąsiedztwa, opartego na wartościach Unii i charakteryzujących się bliskimi i pokojowymi stosunkami opartymi na współpracy,
 - C. mając na uwadze, że od uruchomienia EPS w 2004 r., polityka ta doprowadziła do zacieśnienia stosunków z krajami partnerskimi i przyniosła określone namacalne korzyści; mając na uwadze, że wyzwania wciąż są aktualne i należy obecnie skoncentrować się na realizacji, uwzględniając jasno określone priorytety działania, wyraźne poziomy odniesienia oraz zróżnicowanie na podstawie wyników,
 - D. mając na uwadze, że Partnerstwo Wschodnie (PW) to ważne ramy polityczne dla zacieśniania stosunków z krajami partnerskimi i między nimi, w oparciu o zasady wspólnej odpowiedzialności oraz warunkowości; mając na uwadze, że pogłębione relacje wymagają większego wspólnego zaangażowania i konkretnych postępów ku dobrym rządóm i standardom demokratycznym,
 - E. mając na uwadze, że PW koncentruje się na czterech tematycznych platformach

¹ Dz.U. L 310 z 9.11.2006, s. 1

współpracy, a mianowicie na: demokracji, dobrych rządach i stabilności; integracji gospodarczej i osiąganiu zbieżności z polityką UE; środowisku naturalnym, zmianie klimatu i bezpieczeństwie energetycznym oraz kontaktach międzyludzkich,

- F. mając na uwadze, że współpraca w ramach Zgromadzenia Parlamentarnego EURONEST ma na celu osiągnięcie pozytywnych wyników dzięki temu, że służy jako platforma wymiany poglądów, wypracowywania wspólnych stanowisk w sprawie aktualnych światowych wyzwań związanych z demokracją, polityką, ekonomią, bezpieczeństwem energetycznym i sprawami społecznymi, a także wzmacniania powiązań między krajami w regionie a UE oraz pomiędzy samymi krajami PW,
- G. mając na uwadze, że UE powinna promować i znacznie wzmocnić podejście oddolne, zwiększając wsparcie ekonomiczne dla społeczeństwa obywatelskiego i propagując wolność prasy i wolność zgromadzeń w celu podtrzymania procesów demokratyzacji, co jest warunkiem wstępnym długotrwałej stabilizacji,
- H. mając na uwadze, że nierozstrzygnięte konflikty regionalne w sąsiedztwie UE osłabiają zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i polityczny tych krajów oraz stanowią poważną przeszkodę dla współpracy regionalnej, stabilności i bezpieczeństwa, mając na uwadze, że stanowią one również poważną przeszkodę dla rozwinięcia pełnego potencjału i priorytetów EPS, mając na uwadze, że konflikty te osłabiają rozwój autentycznego i skutecznego wielostronnego wymiaru EPS; mając na uwadze, że rola, którą w tych krajach mogłoby odgrywać społeczeństwo obywatelskie, pozostaje niedoceniona,
- I. mając na uwadze, że ostatnie demonstracje obywateli na Białorusi, w Tunezji i Egipcie przeciwko ustrojowi opartemu na przemocy i ucisku politycznym były jasnym wyrazem ich uzasadnionych aspiracji demokratycznych,
- J. mając na uwadze, że prowadzona przez UE i państwa członkowskie polityka wspierania niedemokratycznych ustrojów w Tunezji i Egipcie oraz współpracy z nimi nie sprawdziła się i należy wyciągnąć z tego wnioski w odniesieniu do stosunków UE z Białorusią, oraz mając na uwadze, że cała europejska polityka sąsiedztwa UE powinna opierać się na wartościach,
- K. mając na uwadze, że ENPI przyczynił się do uproszczenia finansowania EPS; mając na uwadze, że proces opracowywania nowego instrumentu powinien odzwierciedlać wnioski strategicznego przeglądu EPS oraz przebiegać w drodze szerokich konsultacji,

Przegląd EPS – kwestie ogólne

1. z zadowoleniem przyjmuje rozwój stosunków UE z krajami sąsiadującymi w ramach EPS oraz potwierdza wartości, zasady i zaangażowanie leżące u podstaw EPS, które obejmują demokrację, praworządność, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, gospodarkę rynkową, zrównoważony rozwój i dobre rządy; uważa, że EPS wciąż zapewnia ramy, które mają strategiczne znaczenie dla pogłębiania i zacieśniania stosunków z naszymi najbliższymi partnerami, co służy wspieraniu ich politycznych, społecznych i gospodarczych reform, oraz podkreśla znaczenie zachowania zasady wspólnej odpowiedzialności za opracowywanie i wdrażanie programów i działań;
2. z zadowoleniem przyjmuje trwający przegląd EPS i podkreśla, że proces ten powinien prowadzić do dalszego zacieśniania więzi UE z krajami sąsiadującymi; podkreśla ponadto,

że chociaż ich aspiracje i cele mogą się różnić, to wszystkie te kraje mogą stać się najbliższymi sojusznikami politycznymi UE;

3. stwierdza, że dwa wymiary EPS (południowy i wschodni) należy postrzegać jako integralne części tej samej pierwszoplanowej polityki; podkreśla konieczność elastyczności i zróżnicowania naszego podejścia wobec poszczególnych partnerów oraz potrzebę lepszego wydatkowania środków;
4. zaznacza, że strategiczny przegląd EPS powinien odzwierciedlać zwiększone zaangażowanie polityczne ze strony wszystkich partnerów i wzmacniać różnicowanie w zależności od wyników na podstawie jasno określonych poziomów odniesienia;
5. uważa, że szczególnie warto byłoby na bieżąco mierzyć i oceniać nie tylko dotychczasowe wyniki osiągnięte w ramach realizowanych programów, lecz również adekwatność zasobów wykorzystywanych w ramach partnerstwa; jest zdania, że procedura ta zapewni możliwość naprawienia ewentualnych uchybień i skutków nietrafnych decyzji w przyszłości;
6. podkreśla, że należy uznać zmiany wprowadzone Traktatem z Lizbony, w szczególności wzmocnioną rolę wiceprzewodniczącego Komisji/wysokiego przedstawiciela Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa (WP/WP), utworzenie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ), powołanie komisarza ds. rozszerzenia i polityki sąsiedztwa oraz nowe uprawnienia Parlamentu Europejskiego, aby nadać większą spójność polityce zagranicznej UE oraz zwiększyć skuteczność i prawowitość jej zewnętrznego wymiaru i działań; oczekuje, że państwa członkowskie nie podejmą dwustronnych inicjatyw z krajami objętymi EPS, które to inicjatywy mogłyby umniejszyć skuteczność działań UE;
7. wzywa ESDZ i delegatury UE na świecie do tego, by znacząco przyczyniły się do zapewnienia większego uwzględniania praw człowieka i założeń politycznych przy analizie sytuacji politycznej w państwach trzecich i wprowadzenia ich do ewentualnych strategii politycznych na rzecz „transformacji” za pomocą projektów pomocowych;

EPS – Wschód

8. z zadowoleniem przyjmuje zainicjowanie PW stanowiącego polityczne ramy dla rozwijania wschodniego wymiaru EPS, którego celem jest pogłębianie i zacieśnianie stosunków pomiędzy UE a jej wschodnimi sąsiadami, promowanie politycznego stowarzyszenia, integracji gospodarczej i zbliżania ustawodawstw, przy jednoczesnym wspieraniu reform politycznych, społecznych i gospodarczych w krajach partnerskich; wzywa Radę, Komisję i ESDZ do opracowania wyraźnych poziomów odniesienia dla monitorowania takich reform, zwracając uwagę, że poziomy te powinny uwzględniać specyfikę poszczególnych partnerów, w tym ich różne cele i możliwości; wzywa Radę, Komisję i ESDZ do zaangażowania Parlamentu w wyznaczanie tych poziomów odniesienia; podkreśla, że reformom gospodarczym muszą towarzyszyć reformy polityczne, a dobre rządy mogą zostać wprowadzone wyłącznie dzięki otwartemu i przejrzystemu procesowi podejmowania decyzji opartemu na instytucjach demokratycznych;
9. podkreśla znaczenie dalszego propagowania stabilności i budowania wielostronnego zaufania w PW, jak uzgodniono we wspólnej deklaracji przyjętej podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Pradze;
10. podkreśla, że możliwość przystąpienia do UE przewidziana w art. 49 Traktatu

o funkcjonowaniu Unii Europejskiej mogłaby stanowić dla tych krajów siłę napędową do wprowadzania reform i dalszego umacniania przez nie przywiązania do wspólnych wartości i zasad, takich jak demokracja, praworządność, poszanowanie praw człowieka i dobre rządy;

11. przypomina, że wyniki krajów partnerskich powinny być nadal mierzone z perspektywy wspólnych podstawowych wartości, na których opiera się EPS i Partnerstwo Wschodnie, jak demokracja, rządy prawa oraz poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, niezawisłość sądownictwa, zwalczanie korupcji, utrzymanie wolności mediów i promowanie organizacji pozarządowych; w tym celu wzywa wszystkich partnerów objętych EPS do podjęcia konkretnych działań w tym kierunku; dlatego zachęca Komisję i ESDZ do przyjęcia bardziej ambitnego podejścia przy realizowaniu rocznych programów działań w tym zakresie;
12. zwraca uwagę, że od momentu zainicjowania EPS w 2004 r. zanotowano niejednoznaczne wyniki, gdyż w niektórych krajach partnerskich osiągnięto postęp w zakresie praw człowieka i demokratyzacji, a w innych krajach – zwłaszcza na Białorusi – odnotowano negatywny rozwój sytuacji;
13. zauważa, że Białoruś pozostaje jedynym partnerem wschodnim w ograniczonym stopniu uczestniczącym w EPS i dwutorowych działaniach Partnerstwa Wschodniego i której dalsze zaangażowanie w te programy będzie zależało od jej gotowości do poszanowania wspólnych wartości i podstawowych zasad; uważa, że ostatni rozwój sytuacji na Białorusi świadczy o lekceważeniu wizji UE dotyczącej poszanowania praw człowieka, demokracji i rządów prawa; z zadowoleniem przyjmuje konkluzje Rady ds. Zagranicznych z dnia 31 stycznia 2011 r. dotyczące Białorusi; wzywa UE do podjęcia wszystkich niezbędnych kroków w celu pełnej realizacji tych konkluzji, w tym starań na rzecz uzyskania poparcia zwykłych Białorusinów dla idei reform poprzez ograniczenie biurokracji i kosztów związanych z uzyskaniem wizy Schengen oraz ułatwienie kontaktów międzyludzkich; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do wykorzystania całej elastyczności, którą umożliwia kodeks wizowy UE, przy wydawaniu wiz Schengen; wzywa Komisję Europejską i innych darczyńców do wsparcia rozwoju demokratycznie ukierunkowanych partii politycznych na Białorusi oraz tworzenia większych organizacji pozarządowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a także wsparcia inicjatyw społecznościowych i obywatelskich w regionach Białorusi;
14. podkreśla, że w niektórych krajach ordynacja wyborcza i sposób przeprowadzenia wyborów nie były zgodne z normami międzynarodowymi; podkreśla znaczenie wolnych i równych wyborów zgodnych z normami i zobowiązaniami międzynarodowymi;
15. podkreśla, że walka z korupcją, zwłaszcza w sądownictwie i policji, powinna być głównym priorytetem UE w rozwoju jej stosunków z partnerami wschodnimi oraz że powinno to znaleźć odzwierciedlenie w ramach kompleksowego rozwoju instytucjonalnego; podkreśla również znaczenie zaostrzenia walki z międzynarodowymi sieciami przestępczości zorganizowanej i wzywa do większej współpracy policji i sądów z agencjami UE;
16. podkreśla znaczenie uzupełnienia dwustronnych stosunków UE z krajami Partnerstwa Wschodniego jego wielostronnym wymiarem poprzez zwiększenie liczby działań i inicjatyw zawartych w platformach tematycznych, przy jednoczesnym zwróceniu szczególnej uwagi na wzmocnienie projektów transgranicznych, intensyfikację programów dotyczących kontaktów międzyludzkich, opracowanie zachęt do współpracy regionalnej i

dalsze promowanie aktywnego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim w celu wsparcia utworzenia niezbędnych otwartych instytucji pozarządowych i wzmocnienia spójności społecznej; odnotowuje jednak, że wymiar dwustronny pozostaje dominujący, i wzywa do wyraźniejszego i bardziej rygorystycznego różnicowania i warunkowania, w ramach którego ambicja i zaangażowanie przekładałyby się na wdrażanie, a postępowi towarzyszyłyby konkretne kroki w kierunku perspektywy europejskiej; jest głęboko przekonany, że zacieśnianie stosunków z partnerami osiągającymi najlepsze rezultaty będzie miało pozytywny wpływ na inne kraje i mogłoby pogłębić wielostronną współpracę;

17. wzywa Radę Europejską i Komisję do zadbania o to, aby oferta liberalizacji reżimu wizowego skierowana do krajów partnerstwa wschodniego w odniesieniu do harmonogramu i treści była co najmniej równie hojna – jeżeli nie hojniejsza – jak oferta skierowana do innych krajów graniczących z nimi, aby nie tworzyć zachęt do przyznawania zagranicznych paszportów obywatelom krajów partnerstwa wschodniego, co – jak w przypadku Gruzji, Ukrainy i Mołdowy – może wpływać destabilizująco na te kraje, a tym samym działać na niekorzyść bezpieczeństwa i interesów samej UE;
18. podkreśla znaczenie dalszego wspierania współpracy regionalnej w okolicach Morza Czarnego i wzmocnienia polityk UE ukierunkowanych na region Morza Czarnego, w szczególności poprzez zainicjowanie pełnej strategii UE na rzecz regionu Morza Czarnego oraz zapewnienie odpowiednich zasobów finansowych i ludzkich do jej skutecznej realizacji; podkreśla znaczenie wzajemnego uzupełniania się polityk UE dotyczących regionu Morza Czarnego i Partnerstwa Wschodniego oraz wzywa Komisję i ESDZ do pozytywnego wykorzystania różnych sposobów podejścia w ramach tych dwóch inicjatyw i sprecyzowania na wszystkich szczeblach, w jaki sposób ta znaczna komplementarność ma zostać dobrze wykorzystana;
19. zachęca kraje w regionie do ściślejszej współpracy oraz nawiązania pogłębionego i dłuższego dialogu na wszystkich odpowiednich szczeblach, jeśli chodzi o takie obszary jak wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość, a w szczególności zarządzanie granicami, migracja i azyl, walka z przestępczością zorganizowaną, handel ludźmi, nielegalna imigracja, terroryzm, pranie pieniędzy i handel narkotykami oraz współpraca policyjna i sądowa; przypomina, że stosunki dobrosąsiedzkie są jednym z najważniejszych warunków wstępnych postępu na drodze do członkostwa w UE dla wszystkich krajów objętych EPS;
20. podkreśla, że w wielu krajach utrzymują się wciąż poważne problemy, jeśli chodzi o poszanowanie wolności wypowiedzi, zwłaszcza w mediach, wolności zrzeszania się i wolności zgromadzeń oraz że przestrzeń dostępna dla podmiotów społecznych i praw człowieka pozostaje bezzasadnie ograniczona;
21. z zadowoleniem przyjmuje aktywną rolę organizacji społeczeństwa obywatelskiego w promowaniu wartości, na których opiera się EPS, jak prawa człowieka, wolność mediów i demokratyzacja; podkreśla, że trzeba bardziej pomagać im w odgrywaniu tej roli oraz w ich zaangażowaniu w realizowanie i monitorowanie projektów w ramach ENPI i planów działania EPS poprzez przydzielenie im finansowego i instytucjonalnego wsparcia; z zadowoleniem przyjmuje aktywne zaangażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza tych z krajów partnerskich, w forum społeczeństwa obywatelskiego; zachęca forum społeczeństwa obywatelskiego do udziału w oficjalnych spotkaniach platform i pracach tematycznych grup roboczych Partnerstwa Wschodniego;
22. uważa za konieczne przeprowadzenie dokładnej oceny wiarygodności wszystkich

organizacji społeczeństwa obywatelskiego biorących udział w tym procesie w celu zapewnienia legitymizacji i efektywności naszych działań;

23. podkreśla znaczenie władz lokalnych dla rozwoju demokratycznego krajów partnerskich i wzywa Komisję Europejską do ich aktywnego wspierania w celu wzmocnienia lokalnej demokracji i lokalnych rządów; zachęca do rozszerzania zakresu programów partnerstw bliźniaczych między władzami lokalnymi w UE i krajach partnerskich, jak również do ustanowienia lokalnego i regionalnego zgromadzenia Europy Wschodniej i Zakaukazia;
24. podkreśla znaczenie związków zawodowych i dialogu społecznego jako części rozwoju demokratycznego partnerów wschodnich; podkreśla, że prawa związków zawodowych są ograniczone i wzywa partnerów wschodnich do zwiększenia praw pracowniczych i praw związków zawodowych; zaleca zintensyfikowanie dialogu społecznego i konsultacji z partnerami społecznymi;
25. podkreśla znaczenie wolności prasy oraz wolnych i niezależnych mediów, w tym internetu, dla rozwoju demokracji oraz jako sposobu promowania wymian i komunikacji między społeczeństwami w regionie oraz między nimi a UE; zachęca UE do dalszego finansowania Bielsatu, Radia Racja i Europejskiego Radia dla Białorusi oraz do wspierania tworzenia i umacniania innych mediów, także dzięki wsparciu finansowemu, m.in. jako środka promowania bezpośrednich kanałów komunikacji między społeczeństwami; podkreśla konieczność cofnięcia pomocy dla kontrolowanych mediów państwowych, takich jak media na Białorusi;
26. przypomina swoje stanowisko, zgodnie z którym układy o stowarzyszeniu są ważnym narzędziem stymulowania reform i powinny zawierać konkretne warunki, harmonogramy i poziomy odniesienia dotyczące wyników oraz powinien im towarzyszyć regularny proces monitorowania w celu skutecznego pogłębienia stosunków dwustronnych z UE w sposób holistyczny oraz w celu zwiększenia spójności pomiędzy wszystkimi aspektami takich układów, tj. politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturowym, a zobowiązaniami w zakresie poszanowania praw człowieka; podkreśla, że należy jak najszybciej zainicjować kompleksowe programy rozwoju instytucjonalnego; podkreśla, że mając na uwadze ambitny charakter układów o stowarzyszeniu i ich decydujące znaczenie dla przyszłości Partnerstwa Wschodniego, UE powinna wspierać te kraje, udzielając im pomocy technicznej i finansowej, tak aby umożliwić im wypełnianie zobowiązań dotyczących wdrażania; przypomina Komisji o jej obowiązku należytego informowania Parlamentu Europejskiego i właściwych sprawozdawców o mandatach do prowadzenia negocjacji w sprawie układów o stowarzyszeniu i o samych negocjacjach;
27. z zadowoleniem przyjmuje prace unijnej grupy doradczej wysokiego szczebla w Armenii oraz rozpoczęcie prac podobnej grupy w Mołdawii; zwraca się do wysokiej przedstawiciel/wiceprzewodniczącej Komisji o przedyskutowanie możliwości zaproponowania takiego wsparcia innym wschodnim partnerom;
28. uważa, że ściślejsza integracja gospodarcza może być silnym katalizatorem zmian społecznych i politycznych; podkreśla, że pogłębione i kompleksowe strefy wolnego handlu z UE mogą być ustanowione dopiero po spełnieniu niezbędnych warunków; podkreśla, że pozostają one jedną z głównych zachęt Partnerstwa Wschodniego dla krajów partnerskich i silną zachętą do przeprowadzenia reform, pod warunkiem że w odpowiednim czasie zostanie przeprowadzona pełna ocena ich społecznego i środowiskowego wpływu; uznaje, że koncepcję tych stref należy jednak dostosować do zmieniającej się sytuacji w

poszczególnych wschodnich krajach partnerskich;

29. podkreśla znaczenie pogłębionej dwustronnej i wielostronnej współpracy gospodarczej między partnerami objętymi EPS, ponieważ przyniosłoby to wymierne korzyści obywatelom, a także poprawiłoby nastroje polityczne w regionie i przyczyniłoby się do rozwoju gospodarczego krajów partnerskich; w związku z tym zachęca do utworzenia stref wolnego handlu między krajami partnerskimi;
30. zwraca uwagę na coraz większą obecność gospodarczą Chin w krajach Partnerstwa Wschodniego;
31. podkreśla, że duże znaczenie ma wspieranie mobilności obywateli, utrzymanie kontaktów międzyludzkich i zarządzanie przepływami migracyjnymi, przede wszystkim dzięki porozumieniom w sprawie ułatwień wizowych i umowom o readmisji, z myślą o stopniowym przechodzeniu do pełnej liberalizacji wizowej, o ile całkowicie spełnione zostaną wszystkie odpowiednie warunki; zwraca się do UE o aktywne i szybkie przeprowadzenie negocjacji w tym celu, przy jednoczesnym zapewnieniu lepszego wdrażania porozumień w sprawie ułatwień wizowych; zaleca, by dwustronne porozumienia zawierały postanowienia dotyczące uaktualniania krajowych przepisów migracyjnych w krajach objętych EPS; postuluje zapewnienie pełnej zgodności wdrażania takich porozumień i strategii politycznych, w szczególności w odniesieniu do udzielania azylu, z międzynarodowymi obowiązkami i zobowiązaniami oraz normami unijnymi, zwłaszcza w zakresie praw człowieka;
32. podkreśla ponadto, że liberalizację wizową można wykorzystać jako silną zachętę do promowania demokratyzacji i reform w zakresie praw człowieka w krajach partnerskich, a także jako sposób potwierdzenia konkretnych kroków w kierunku stowarzyszenia i integracji gospodarczej z UE w ramach EPS;
33. proponuje, aby Komisja publikowała roczne sprawozdania oceniające europejskie umowy o readmisji;
34. uważa, że między krajami objętymi EPS a FRONTEX konieczna jest pogłębiona współpraca;
35. nalega, aby Komisja zwróciła szczególną uwagę na mobilność studentów, pracowników akademickich, naukowców i przedsiębiorców poprzez zapewnienie dostępności wystarczających środków i pogłębienie istniejących programów stypendialnych i poszerzenie ich zakresu; w związku z tym podkreśla znaczenie opracowania w ramach Partnerstwa Wschodniego nowych projektów koncentrujących się na bardziej zorganizowanej współpracy w dziedzinie kształcenia wyższego i badań, wspierającej wymiany uniwersyteckie i partnerstwa publiczno-prywatne w dziedzinie badań; z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie partnerstw na rzecz mobilności z Mołdawią i Gruzją oraz zachęca do zawarcia podobnych partnerstw z innymi partnerami wschodnimi, w ramach unijnego globalnego podejścia do kwestii migracji; w związku z tym uważa, że należy lepiej wykorzystać możliwości elastycznego stosowania kodeksu wizowego Schengen, aby ułatwić mobilność tych grup;
36. potwierdza swoje zdecydowane poparcie dla finansowanego przez KE projektu oferowania stypendiów w Kolegium Europejskim absolwentom szkół wyższych z krajów objętych EPS i z UE; uważa, że umożliwi to wykształcenie przyszłych partnerów do dyskusji w UE i

krajach sąsiadujących – tzn. pracowników zajmujących stanowiska związane z EPS – gruntownie i profesjonalnie znających treść i ducha polityki, prawa i instytucji UE;

37. podkreśla znaczenie współpracy sektorowej, zważywszy na coraz większy stopień współzależności, zwłaszcza w obszarach takich jak bezpieczeństwo energetyczne, środowisko naturalne i zmiany klimatu, edukacja, technologie informacji, badania naukowe, transport, rozwój społeczny i integracja społeczna, zatrudnienie i tworzenie miejsc pracy oraz współpraca na rzecz zdrowia; zwraca uwagę, że pogłębiona współpraca sektorowa mogłaby zwiększyć synergię między wewnętrzną polityką UE a EPS; w tym kontekście uważa, że należy zachęcać więcej krajów partnerskich do podpisywania z UE protokołów w sprawie udziału we wspólnotowych programach i agencjach; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje przystąpienie Republiki Mołdowy i Ukrainy do Wspólnoty Energetycznej;
38. uważa, że konieczne jest wzmocnienie współpracy w dziedzinie energetyki, zwiększenie efektywności energetycznej i promowanie odnawialnych źródeł energii, co będzie najważniejszymi celami w zasadach współpracy z partnerami objętymi EPS; podkreśla, że projekt Nabucco ma znaczenie strategiczne i musi zostać szybko zrealizowany, podobnie jak transport transportu skroplonego gazu ziemnego (LNG) w ramach projektu AGRI;
39. podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu finansowania przez UE współpracy z sąsiadami i ponownie wskazuje wartość ENPI jako instrumentu finansowania EPS, który powinien rozwijać się w takim kierunku, by bardziej elastycznie reagować na różne potrzeby krajów i regionów sąsiadujących, gwarantować bezpośrednie powiązanie między celami politycznymi EPS i programowaniem ENPI, a także odzwierciedlać charakter przyszłej EPS opartej na wynikach; podkreśla jednak potrzebę zapewnienia większej elastyczności i zdolności reagowania na kryzys oraz lepiej ukierunkowanego wsparcia, przeznaczonego zwłaszcza dla społeczeństwa obywatelskiego i poziomów lokalnych, przy zastosowaniu podejścia oddolnego i niedopuszczeniu do nieuzasadnionego angażowania państwa w udzielanie wsparcia finansowego; podkreśla wartość monitorowania, w jaki sposób zarządzane są i wdrażane różne programy w ramach ENPI, oraz podkreśla, że podstawowym kryterium finansowania projektów musi być wartość dodana, którą wnoszą one w rozwój gospodarki lokalnej, biorąc pod uwagę faktyczne koszty i autentyczny wkład poszczególnych projektów; wzywa Komisję i ESDZ, aby na wczesnym etapie prowadziły konsultacje z Parlamentem i zainteresowanymi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego podczas przyszłego opracowywania kolejnego instrumentu;
40. wzywa do zwiększenia finansowania w ramach instrumentu na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie oraz do lepszego korzystania z tego instrumentu w celu wzmocnienia zdolności społeczeństwa obywatelskiego do promowania praw człowieka i reform demokratycznych oraz w ramach instrumentu na rzecz podmiotów niepaństwowych wspierającego zakrojoną na niewielką skalę lokalną działalność rozwojową prowadzoną przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności na Białorusi;
41. podkreśla znaczenie utrzymania odpowiednich poziomów finansowania i z zadowoleniem przyjmuje sprawniejszą koordynację prac międzynarodowych instytucji finansowych i innych darczyńców w celu zwiększenia efektywności i uzyskania efektu synergii; podkreśla, że UE powinna również przyczynić się do lepszego wykorzystywania przez kraje partnerskie dostępnych środków, skupiając się bardziej na praktycznej współpracy, tak aby w większym stopniu umożliwić instytucjom tych krajów wprowadzanie reform i

realizowanie zobowiązań wynikających z różnych umów zawartych z UE; podkreśla, że trzeba wzmocnić bezpośrednią zależność między wynikami a pomocą finansową (np. instrumentem wspierania systemu rządów w ramach ENPI), zwłaszcza w obszarze demokracji, praw człowieka i rządów prawa;

42. uważa, że wsparcie budżetowe można by omówić jako przydatne rozwiązanie dostarczające prawdziwych zachęt w przyszłości; jednakże jest zdania, że wsparcie to powinno opierać się na zasadzie różnicowania i być uzależnione między innymi od przestrzegania przez kraje z niego korzystające wspólnych wartości i zasad, ich skutecznego zarządzania budżetowego i procedur kontroli, od niskiego poziomu korupcji oraz od zdolności wykorzystania takiego wsparcia w sposób przejrzysty, skuteczny i odpowiedzialny;
43. domaga się znacznego podwyższenia pułapu działu 4 w ramach budżetu ogólnego, w szczególności w przypadku Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI), biorąc pod uwagę fakt, że chociaż w ciągu ostatnich lat osiągnięto postępy w promowaniu pogłębionej współpracy i stopniowej integracji gospodarczej między Unią Europejską a krajami partnerskimi, to konieczne są większe działania, ponieważ pojawiają się nowe wyzwania i obszary współpracy;
44. wzywa Komisję do zwiększenia wsparcia finansowego – co jednak nie może nastąpić kosztem finansowania Unii dla Śródziemnomorza – przeznaczonego dla wschodniego elementu EPS, aby osiągnąć cele i zapewnić skuteczne wprowadzanie w życie Partnerstwa Wschodniego;
45. podkreśla, że mimo iż pomoc może stanowić dźwignię dla krajów objętych EPS, nie jest ona wystarczająca, aby zagwarantować im zrównoważony i długofalowy rozwój; wzywa zatem kraje objęte EPS do wzmocnienia i zmobilizowania środków krajowych, aktywnego zaangażowania sektora prywatnego, władz lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego w realizację programu EPS oraz do zwiększenia ich poczucia odpowiedzialności za projekty realizowane w ramach EPS;
46. zwraca uwagę, że wzmocnienie wymiaru Partnerstwa Wschodniego dotyczącego młodzieży jest istotną inwestycją w przyszłość stosunków UE ze wschodnimi sąsiadami o znacznym przyszłym potencjale oraz w demokratyzację tych partnerów i harmonizację ich ustawodawstwa z normami europejskimi; powtarza, że dodatkowa kwota 1 000 000 euro przydzielona na ENPI na 2011 r. w budżecie UE na 2011 r. powinna zostać wykorzystana przez Komisję do wzmocnienia wymiaru Partnerstwa Wschodniego dotyczącego młodzieży poprzez zapewnienie:
 - (a) niewielkich dotacji przyznawanych w ramach zaproszeń do składania wniosków dotyczących wspólnych projektów, ogłaszanych przez Komisję lub przedstawicielstwa UE i skierowanych do organizacji młodzieżowych w krajach UE i krajach Partnerstwa Wschodniego;
 - (b) stypendiów dla studentów pochodzących ze wschodnich krajów objętych EPS;
47. z zadowoleniem przyjmuje rezultat konferencji darczyńców na rzecz Białorusi, która została zorganizowana dnia 2 lutego 2011 r., a mianowicie decyzję o przeznaczeniu około 87 mln euro na wsparcie rzeczników praw człowieka oraz wzmocnienie związków zawodowych, ośrodków badawczych i organizacji studenckich;

48. zwraca uwagę na większe zaangażowanie EU w kwestie bezpieczeństwa w sąsiedztwie wschodnim, czego przykładem jest utworzenie misji granicznej UE w Mołdawii i misji obserwacyjnej UE w Gruzji; wzywa wysoką przedstawiciel/wiceprzewodniczącą i ESDZ do zwiększenia zaangażowania w znalezienie rozwiązania dla przewlekłych konfliktów na Naddniestrzu i Zakaukaziu w oparciu o zasady prawa międzynarodowego – w szczególności niestosowanie siły, samostanowienie i integralność terytorialna – poprzez aktywniejsze zajmowanie stanowiska politycznego, aktywniejszy udział i istotniejszą rolę w stałych strukturach rozwiązywania konfliktów lub w strukturach ad hoc, łącznie z istniejącymi już formami negocjacji, zwłaszcza w strukturach OBWE;
49. wzywa wysoką przedstawiciel/wiceprzewodniczącą i ESDZ do opracowania większej liczby środków i programów na rzecz budowania zaufania, obejmujących inicjowanie nowych misji i strategii komunikacji publicznej oraz rozpatrywanie pragmatycznych inicjatyw i innowacyjnych podejść, takich jak nieformalne kontakty i konsultacje ze społeczeństwem terytoriów separatystycznych, przy jednoczesnym utrzymaniu polityki UE dotyczącej braku uznawania, w celu wsparcia kultury obywatelskiej i dialogu obywatelskiego; podkreśla znaczenie umocnienia zasady dobrych stosunków sąsiedzkich oraz rozwoju współpracy regionalnej dzięki EPS, Partnerstwu Wschodniemu i negocjacjom w sprawie układów o stowarzyszeniu; jest zdania, że specjaliści przedstawiciele UE (SPUE) wciąż mają do odegrania ważną rolę, zwłaszcza jeśli ich mandat ma wymiar regionalny, tak jak ma to miejsce w przypadku Zakaukazia; uważa, że należy zrealizować więcej lepszych działań służących rozwiązywaniu przewlekłych konfliktów w regionie, które są utrudnieniem, jeśli chodzi o osiągnięcie wymiaru wielostronnego;
50. w tym kontekście zwraca uwagę na fakt, że brak postępów w rozwiązywaniu nierozstrzygniętych konfliktów na Zakaukaziu stanowił przeszkodę w rozwoju wszelkich rodzajów współpracy w tym regionie, z wyjątkiem Regionalnego Centrum Ekologicznego, czego skutkiem jest osłabienie EPS; wyraża pogląd, że kwestią najwyższej wagi jest określenie obszarów współpracy, w które można by zaangażować te trzy kraje, co w szczególności dotyczy dialogu między społeczeństwami obywatelskimi, organizacjami młodzieżowymi i niezależnymi mediami oraz interakcji gospodarczych, a ponadto wzywa ESDZ do podjęcia wszelkich wysiłków w celu zaangażowania w tę inicjatywę również Federacji Rosyjskiej i Turcji;
51. uważa, że pożytecznym narzędziem byłoby powołanie SPUE w celu zmniejszenia obciążenia pracą delegatur UE w tych krajach oraz wzmocnienia zaangażowania UE w międzynarodowe negocjacje dotyczące rozwiązań przewlekłych konfliktów, zwłaszcza w przypadku Naddniestrza i Zakaukazia; podkreśla, że Wysoki Przedstawiciel/Wiceprzewodniczący powinien koordynować prace SPUE;
52. wyraża zaniepokojenie faktem, że przymusowo wysiedlone osoby (zarówno uchodźcy, jak i wewnątrzni przesiedleńcy) są nadal pozbawione swoich praw, w tym prawa do powrotu, praw własności i prawa do osobistego bezpieczeństwa, wskutek konfliktów zbrojnych na terytoriach krajów partnerskich; wzywa wszystkie strony do jednoznacznego i bezwarunkowego uznania tych praw, potrzeby ich szybkiego wprowadzenia w życie i szybkiego rozwiązania tego problemu, które będzie zgodne z zasadami prawa międzynarodowego; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie UE do dalszego udzielania i rozszerzenia pomocy i wsparcia finansowego UE dla krajów Partnerstwa Wschodniego, które służą rozwiązywaniu omawianego problemu, w szczególności poprzez pomoc w remontach i budowie niezbędnych budynków i dróg,

infrastruktury zaopatrzenia w wodę i energię elektryczną, szpitali i szkół;

Rola Parlamentu Europejskiego

53. podkreśla kluczowe znaczenie Parlamentu Europejskiego dla pogłębiania debaty politycznej oraz jego rolę w utrwalaniu wolności i demokracji wśród sąsiadujących krajów partnerskich, w tym znaczenie misji obserwacji wyborów parlamentarnych; zwraca uwagę na swoje zobowiązanie do zwiększania spójności zadań swoich organów, do pogłębiania stosunków ze społeczeństwem obywatelskim i do zwiększania skuteczności pracy swoich organów, w tym dzięki lepszemu wykorzystaniu delegacji do organów międzyparlamentarnych;
54. potwierdza zdecydowane poparcie dla Zgromadzenia Parlamentarnego EURONEST i podkreśla jego rolę w umacnianiu demokracji i instytucji demokratycznych oraz jego znaczenie dla pogłębiania parlamentarnego wymiaru Partnerstwa; uważa, że Zgromadzenie wniesie pożyteczny wkład w realizację wzmocnionej EPS i zapewni wartość dodaną wszystkim stronom zainteresowanym wzmocnieniem współpracy, solidarności i wzajemnego zaufania oraz upowszechnianiem sprawdzonych wzorców; stwierdza, że parlamentarzyści białoruscy będą mile widziani w Zgromadzeniu Parlamentarnym EURONEST, ale jedynie wówczas gdy parlament białoruski zostanie wybrany demokratycznie i jako taki uznany przez Unię Europejską;
55. podkreśla rolę Parlamentu Europejskiego na wszystkich etapach i we wszystkich obszarach rozwoju EPS, zarówno przy podejmowaniu wyborów strategicznych, jak i przy kontrolowaniu wdrażania EPS, oraz ponawia swoje zobowiązanie do dalszego korzystania z prawa do kontroli parlamentarnej przy wdrażaniu EPS, także poprzez prowadzenie regularnych debat z Komisją na temat stosowania ENPI; jednakże wyraża ubolewanie z powodu ograniczonego dostępu do dokumentów przy opracowywaniu odpowiednich dokumentów programowych; wzywa do przyznania Parlamentowi dostępu do mandatów wszystkich negocjowanych obecnie umów międzynarodowych z krajami partnerskimi objętymi EPS, zgodnie z art. 218 ust.10 TFUE, który stanowi, że Parlament ma być natychmiast i w pełni informowany na wszystkich etapach procedury;
56. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady o zwołaniu drugiego szczytu Partnerstwa Wschodniego w drugiej połowie 2011 r.; w tym kontekście wzywa państwa członkowskie UE do wykorzystania tej szansy do oceny osiągniętych postępów i dodatkowego przeglądu strategicznego ukierunkowania Partnerstwa Wschodniego, aby w przyszłości mogło ono nadal przynosić znaczące wyniki;

o

o o

57. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, Komitetowi Regionów, rządów i parlamentom narodowym krajów EPS, OBWE i Radzie Europy.